

Problems Encountered by Parents in the Education and Teaching of Their Children

Cumhur GÜNGÖR ¹

Afyon Kocatepe University, School of Applied Sciences, Department of Child Development

---

ABSTRACT

Research Article

This study aims to examine the opinions of parents on the problems faced by their children in the education and training process. One of the qualitative research designs, phenomenology (phenomenology) design, was used for this purpose. Within the research scope, interviews were conducted with 19 parents whose children studied at the primary education level. In the study, a semi-structured interview form prepared by the researcher was used to collect participants' opinions. The obtained data were analyzed by the content analysis method. As a result; Parents believe that their children's difficulties and problems in their education are due to their children's own structure, insufficient social interaction, educational problems, and limited opportunities. The most problematic issue for parents is that they lack knowledge, especially in certain classes, and as a result, they cannot provide the necessary support to their children. This is followed by the problems created by the pandemic process. Parents stated that they could not provide the school environment for their children, and often they could not establish the necessary discipline on their children. It was observed that parents also stated that they had difficulties coping with the problems arising from their children's behavior, which was reflected in their education. Based on the results obtained from this study, which deals with parents' problems in their children's educational processes, more detailed causal studies can be conducted.

Received: 22.02.2021

*Revision Received:
13.04.2021*

Accepted: 05.05.2021

*Published Online:
26.05.2021*

Key Words: Parent, education, education, pandemic

---

¹ Corresponding author:

Asst. Prof.

cgungor@aku.edu.tr

Orcid: 0000-0001-9117-3713

Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim ve Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar

Cumhur GÜNGÖR¹

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Çocuk Gelişim Bölümü

ÖZ

Araştırma Makalesi

Bu araştırmanın amacı, çocuklarının eğitim ve öğretim sürecinde ebeveynlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaçla nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, çocuğu ilköğretim kademesinde öğrenim gören 19 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır. Çalışmada katılımcı görüşlerini toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak; ebeveynler, çocuklarının eğitim-öğretimi konusunda karşılaştıkları güçlüklerin ve sorunların çocuklarının kendi yapısından, sosyal etkileşimlerinin yetersiz olmasından, eğitsel açıdan sorun yaşamasından ve kısıtlı olanaklara sahip olmalarından kaynaklandığı görüşündedirler. Ebeveynlerin en fazla sorun yaşadığı konu ise özellikle belirli derslerde bilgi eksikliği yaşamaları ve bunun sonucunda çocuklarına gereken desteği sağlayamamalarıdır. Bunu ise pandemi sürecinin yarattığı sorunlar takip etmektedir. Ebeveynler çocuklarına okul ortamını sağlayamadıkları gibi çoğu zaman çocukları üzerinde gereken disiplini kuramadıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarının davranışlarından kaynaklanan sorunlarla da baş etmede sıkıntı yaşadıkları, bunun da eğitimlerine yansıdığını belirttikleri görülmüştür. Çocuklarının eğitsel süreçlerinde ebeveynlerin karşılaştığı sorunları konu alan bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak daha detaylı nedensel araştırmalar yapılabilir.

*Alınma Tarihi: 22.02.2021
Düzeltilmiş Hali Alınma Tarihi: 13.04.2021
Kabul Edilme Tarihi: 05.05.2021
Çevrimiçi Yayınlanma Tarihi: 26.05.2021*

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, eğitim, öğretim, pandemi

---

¹ Sorumlu yazar iletişim bilgileri:
Dr. Öğr. Üyesi
cgungor@aku.edu.tr
Orcid: 0000-0001-9117-3713

Giriş

Aile anne, baba, çocuklar ve akrabaların kan bağından oluşmuş toplumsal ve sosyal bir kurumdur (Gür & Kurt, 2011). Ailenin hem toplumsal hem de sosyal bir kurum olmasının yanı sıra toplumu oluşturan temel yapı taşlarından biri olduğunu söylemek mümkündür. Günümüzde ailelerden çocuklarını her gelişim alanında destekleyecek nitelikte ortamlar oluşturmaları, sorgulamayı bilen, demokratik bireyler olarak yetiştirmeleri beklenmektedir. Aileler ise sorumluluklarını bilmedikleri, bilgi eksikliği yaşadıkları, ekonomik olarak yetersiz kaldıkları için bu sorumlulukları yerine getirmekte zorluk çekebilmektedirler. Bu bağlamda ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında bilgilendirilmeleri, ihtiyaç duyulan desteğin sağlanması gerekmektedir. Yani ailelerin çocuklarının okul yaşamına nasıl hazırlanmaları gerektiğini bilmeleri gerekmektedir. Bu da ailelerin çocuğun okul ve ev yaşamını entegre etmeleriyle, okul ve ailenin iş birliği içinde olmalarıyla sağlanabilmektedir. Ailenin görevlerini; biyolojik, ekonomik, psikolojik, dini görevler, koruyuculuk, statü sağlama, boş zamanları değerlendirme ve eğitim şeklinde sıralamak mümkündür. Bunlardan birisi olan eğitim ise diğerlerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir etkiye sahiptir (Gültekin & Kılıç, 2014:86-90).

Ebeveynlerin en çok ihtiyaç duyduğu konuların; verimli ders çalışma yöntemleri, çocuklarda sağlıklı iletişim kurma yolları, oyunun önemi ve boş zamanın değerlendirilmesi, çocuklarda cinsel eğitim olduğu görülmüştür (Arıkan, 2007:89). Araştırmalar ebeveynlerin çocuklarının eğitimi konusunda başlıca sorunlarının; ekonomik sebeplerden ötürü dershaneye gönderememe, evlerinde bilgisayar olmaması, çocuklarının ödevlerine yardımcı olma, okul-veli toplantılarına farklı problemlerden dolayı katılım gösterememe, çocukların eğitiminde bilgi ve becerilerini pratiğe dökme konularında olduğu görülmüştür. En çok çocuklarının ödevlerine yardımcı oldukları, proje- performans ödevlerinde yol gösterdikleri, yine en çok ‘çocuklarını dershaneye göndererek ve özel ders aldırarak çocuklarının eğitim ve öğretimine destek verdikleri ancak bu konuda kendilerini çok yeterli görmedikleri ve çoğunlukla da “çocuklarını daha iyi tanımak, bu konuda daha fazla bilgi edinmek” onların eğitim ve öğretiminde daha fazla destek olmak için buna yönelik çeşitli programlara katılmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Gültekin & Kılıç, 2014). Ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunları hakkında az sayıda araştırma yapıldığı ve daha çok özel eğitim ihtiyacı olan çocukların ailelerinin eğitim gereksinimleri ile ilgili araştırmaların olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmaların ise anne babaların daha çok çocuklarının akademik başarısı hakkında zorluk yaşadığı ve bununla ilgili eğitim ve rehberliğe ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır (Arabacı & Aksoy, 2005; Ataklı, 1999; Çelenk, 2003; Barnard, 2004; Şahin & Ünver, 2005).

Okul dışında ve özellikle evde devam eden öğrenme sürecinin öğrencilerin eğitsel başarı ve gelişimleri üzerinde çok önemli katkılara sahip olduğu için ailenin bu sürece verdiği destek ve ebeveynlerin sahip olduğu bilinç önem kazanmaktadır (Epstein, 1995; Kleemans, Peeters, Segers & Verhoeven, 2012). Eğitime ebeveyn katılımı, çocukların eğitim sürecinin daha başarılı ve etkili bir şekilde devam etmesinde ve bu süreçte veli-öğretmen iş birliğinin çocukların eğitime katılımında etkili olduğu belirtilmiştir (Günay Bilaloğlu & Aktaş Arnas, 2019). Diğer taraftan ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlar üzerine az sayıda çalışma yapıldığı ve bu çalışmaların çoğunlukla nicel olup derinlemesine inceleme sunmadığı görülmüştür (Fantuzzo, Tighe & Childs, 2000; Günay Bilaloğlu & Aktaş Arnas, 2019; Kurtuldu, 2010). Ayrıca ebeveynlerin bu sorunların nedenlerine ilişkin görüşleri derinlemesine incelenmemiştir.

Eğitim ve öğretim zamanı çocukların ebeveynlerinden kopup hayata ve toplumsal çevreye katıldıkları zamandır (Yörükoğlu, 1998). Bu zaman diliminde çocukların ve ebeveynlerin karşılaştıkları sorunların ebeveynler tarafından nasıl çözümlendiğini görebilmek bağlamında, ebeveynlerin; çocuklarıyla etkili iletişim kurabilme, çocuklara evde eğitimleri için yardımcı olma, çocuklar için öğrenme ortamı hazırlama ve öğretmenlerle aralarındaki iletişim

durumu ile çocuklarını okula nasıl hazırladıkları ve karşılaştıkları sorunlarda hangi bilgi ve kaynaklara başvurduklarını anlamak gerekir (Aslanargun, 2007). Ailenin ve özel olarak ebeveynlerin bu süreçte çocuklarının yaşadıkları sorunları anlamaları çocuklarının geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda çocuklarının eğitsel süreçlerinde ebeveynlerin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi faydalı olabilir.

Bu araştırmanın amacı, çocuklarının eğitim ve öğretim sürecinde ebeveynlerin karşılaştıkları sorunlara, güçlüklerle ve edindikleri deneyimlere ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır: Çocuklarının eğitim-öğretim sürecinde ebeveynlerin;

- a. Karşılaştıkları sorun ve güçlüklerle ilişkin görüşleri nelerdir?
- b. Edindikleri deneyimlere ilişkin görüşleri nelerdir?
- c. Katılımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Model

Çocuklarının eğitim ve öğretim sürecinde ebeveynlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenemenoloji) deseni kullanılmıştır. Mevcut ve farkında olunan ama derinlemesine ve ayrıntılı bilgi sahibi olunmayan durumlara odaklanılması olgubilim deseni (Yıldırım & Şimşek, 2008) olarak ifade edilmektedir. Çalışmada birey ve bireyin içinde bulunduğu durum odaklı bir yaklaşım benimsenmiştir.

Bu çalışmada *Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi* kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırma, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Yayın Etik Kurulu* tarafından onaylanmıştır (Karar Tarihi: 22.01.2021 Numarası: 2021-39).

Çalışma Grubu

Yapılan araştırma da katılımcılara kolaylıkla ve hızlı bir şekilde elde edilen, bütünü bulunan (Patton, 2002), nitel araştırmalarda en çok başvurulan ama çoğunlukla araştırmacıların örneklemin büyüklüğünü genellemeyi sağlayamadığı için en az kullanmayı düşündükleri örnekleme yöntemi olan kolay ulaşılabilir (elverişli) örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır (Vogt, Gardner & Haefele, 2012; Patton, 2002). Buna göre çalışmada, çocuğu ilköğretim kademesinde öğrenim gören 19 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır. Bu katılımcılara ilişkin bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Özellikler

Kod	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Düzeyi	Meslek	Çocuk Sayısı
K1	40	Kadın	İlköğretim	Ev Hanımı	3
K2	38	Kadın	Ortaöğretim	Ev Hanımı	3
K3	43	Kadın	Lisans	Öğretmen	2
K4	30	Erkek	Lisans	Öğretmen	2
K5	36	Erkek	Ortaöğretim	Serbest Meslek	1
K6	42	Kadın	Ortaöğretim	Ev Hanımı	2

K7	32	Erkek	Ortaöğretim	İşçi	2
K8	42	Kadın	Lisans	Eczacı	2
K9	30	Kadın	Lisans	Memur	2
K10	33	Erkek	Ortaöğretim	Hemşire	2
K11	41	Kadın	Ortaöğretim	Ev Hanımı	3
K12	30	Kadın	Ortaöğretim	Ev Hanımı	2
K13	35	Erkek	Ortaöğretim	İşçi	3
K14	46	Erkek	Lisans	Yönetici	1
K15	32	Kadın	Ön Lisans	Serbest Meslek	4
K16	41	Erkek	Lisans	Serbest Meslek	2
K17	39	Kadın	Ortaöğretim	Ev Hanımı	2
K18	42	Erkek	Ortaöğretim	Serbest Meslek	2
K19	32	Kadın	İlköğretim	Ev Hanımı	1

Katılımcı özelliklerine ilişkin Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların 30-46 yaş aralığında yer alan 11 kadın ve 8 erkek olduğu, çoğunlukla 2 çocuk sahibi olduğu (%55) görülmektedir. Ayrıca katılımcıların önemli bir kısmının (%60) ilk ve ortaöğrenim mezunu olduğu, %30'unun ev hanımı ve %20'sinin serbest meslek sahibi olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada katılımcı görüşlerini toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği görüşme teknikleri arasında ne çok katı ne de fazla esnek olmayan ve bu anlamda ortada yer alan bir tür görüşme tekniğidir (Karasar, 1995). Yarı yapılandırılmış görüşme fazla katı veya esnek olmayan yönüyle araştırmacıya kolaylık sağlamıştır. Ebeveyn görüşme formu hazırlamadan önce ilgili literatür taranmış ve görüşmede yer alması düşünülen 16 soru belirlenmiştir. Taslak görüşme formu eğitim alanında iki uzmanla incelenmiş ilgili olmadığı düşünülen 5 soru formdan çıkarılmış, 6 madde yeniden düzenlenerek 11 soruluk form hazırlanmıştır. Söz konusu formun 5 sorusu katılımcı özelliklerine yönelik olup araştırmacının “Çalışma Grubu” bölümündeki katılımcı bilgilerine ilişkin tabloda sunulmuştur. Ebeveyn görüşlerinin alınması amacıyla hazırlanan 6 soru şu şekildedir:

- Çocuğunuzun eğitim-öğretim sürecinde siz hangi konularda sorun yaşadığınızı düşünüyorsunuz? Neden?
- Size göre çocuğunuzun eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedeni nedir?
- Çocuğunuzun eğitim-öğretimi için gereğinden fazla çaba sarf ettiğinizi düşünüyor musunuz?
- Çocuğunuzla eğitim-öğretim hayatı hakkında ne sıklıkla konuşuyorsunuz?
- Çocuğunuzun eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsanız, neyi farklı yapardınız? Neden?
- Çocuğunuzun eğitim-öğretim sürecine ilişkin sizin katkılarınız, karşılaştığınız sorunlar ve beklentileriniz konusunda eklemek istediğiniz diğer görüşleriniz nelerdir?

Görüşmeler 24 Ocak- 6 Şubat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri kaybını önlemek amacıyla yazılı not tutulmuş ve katılımcıların izinleri dahilinde görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Bu kapsamda katılımcılara görüşme sonunda ilgili ses kaydını dinleyebilecekleri ve istelerse kısmen veya tamamen silinmesini isteyebilecekleri belirtilmiştir. Görüşme sırasında

katılımcıların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri, sessiz, rahat ve uygun bir etkileşim ortamının sağlanmasına özen gösterilmiştir. Araştırmacı katılımcıların kendinden etkilenmemesi için son derece dikkatli davranmış, görüşmede elde edilen verilerin tamamen araştırma için kullanılacağını ve herhangi bir kişisel bilginin kayıt altına alınmayacağını özellikle vurgulamıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülen bu çalışmada elde edilen veriler nitel araştırmalarda sıkça kullanılan (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2019) içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu amaçla görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler Word programı kullanılarak bilgisayara aktarılmıştır. Katılımcılara kodlar verilerek görüşme formları düzenlenmiştir. İçerik analizi kapsamında veriler; kodlama, kodlara uygun temaları belirleme, kod ve temaları düzenleme ve son aşamada yorumlama olmak üzere (Yıldırım & Şimşek, 2008) dört aşamada analiz edilmiştir. Bu kapsamda; öncelikle görüşmelerde tutulan notlar Word dokümanına aktarılırken ses kayıtlarıyla zenginleştirilmiş ve kontrol edilmiştir. Daha sonra ilgili görüşme soruları altında toplanan ifadeler araştırma amacına göre sınıflandırılarak tek tek kodlanmıştır. Elde edilen kodlar yine araştırma amaçları göz önüne alınarak temalar altında toplanmıştır. Elde edilen temalar; katılımcı, frekans ve kodlarla beraber tablolaştırılarak bulgular kısmında sunulmuştur. Tablolarda yer alan bilgiler açıklanırken temalara ilişkin katılımcı görüşlerinden örnekler verilmiştir.

Bulgular

a) Ebeveynlerin Karşılaştıkları Sorun ve Güçlüklere İlişkin Görüşlerine Dair Bulgular

Katılımcıların “Çocuğunuzun eğitim-öğretimine katkı sağlama konusunda siz kendinizi ne düzeyde yeterli hissediyorsunuz? Neden?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 2’de özetlenmiştir

Tablo 2. Ebeveynlerin Kendilerini Yeterli Hissetme Durumları ve Nedenleri

Tema	f	Kod	f	Katılımcı
Eğitsel yeterlilik	14	Ebeveyn eğitim ve deneyimi	10	K3, K5, K7, K8, K10, K13, K14, K17, K18, K19
		Öğrencinin sınıf düzeyi	3	K1, K8, K14
		Ebeveyn bilinç düzeyi	1	K14
Kişisel nedenler	12	Yetersiz kalma	5	K4, K6, K11, K12, K18
		Kuşak farkı	5	K6, K12, K14, K18, K19
		Ebeveynlerin sabır gösterememesi	1	K12
		Kendisini çevresiyle kıyaslaması	1	K15
Kısıtlı olanaklar	4	Zaman yetersizliği	3	K9, K16, K17
		Maddi yetersizlik	1	K4
Eğitsel nedenler	2	Ders içeriğinin farklı olması	1	K18
		Eğitim sisteminin sık değişmesi	1	K11

Tablo 2’de ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatında sorun yaşadıkları konulara ilişkin görüşleri “Eğitsel yeterlilik”, “Kişisel nedenler”, “Kısıtlı olanaklar” ile “Eğitsel nedenler” olmak üzere beş tema altında toplanmıştır.

“Eğitsel yeterlilik” teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretimine katkı sağlama konusunda eğitsel olarak yeterli hissettikleri hususlara ve bu durumun nedenlerine ilişkin görüşleri belirtilmiştir. Ebeveynlerin önemli bir kısmı bu anlamda kendilerini yeterli hissettiklerini ve sorun yaşamadıklarını belirtmiştir. Söz konusu görüşler; ‘Ebeveyn eğitim ve deneyimi’(f=10), ‘Öğrencinin sınıf düzeyi’(f=4), ‘Ebeveyn bilinç düzeyi’(f=1) kodları altında toplanmıştır.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Ebeveyn eğitim ve deneyimi’(f=10) koduna ilişkin olarak; “Aldığım eğitimden dolayı kendimi çok yeterli buluyorum çünkü ben de bu yollardan geçtim deneyimliyim.” (K3). “Çocuğumun eğitim ve öğretimi üzerinde yeterli olduğumu düşünüyorum elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorum.” (K5). “2 tane ilkokula 1 tane de ortaokula giden çocuğum var; ilkokuldaki çocuklarıma yetebiliyorum” (K7) “Gayet yeterli düzeyde hissediyorum. Çünkü eğitimim yeterli geliyor, elimizden geldiğince annesi ve ablasıyla birlikte de destek oluyoruz.” (K10). “Öğrenim durumum lise mezunu olduğum için bilgimin yettiği kadar yardımcı olmaya çalışıyorum.” (K17).

‘Öğrencinin sınıf düzeyi’(f=4) koduna ilişkin olarak; “Çocuğum şu an 3. Sınıf olduğu için eğitim ve öğretiminde yardımcı olduğuma inanıyorum bence şu an bu düzeyde ona yeterli derecede destek oluyorum.” (K1). “Şu an 4.sınıf olduğu için yeterli hissediyorum.” (K8). “

‘Ebeveyn bilinç düzeyi’ (f=1) koduna ilişkin olarak; “Yeterli hissediyorum çünkü şimdiki anne babalar olarak bizler daha bilinçliyiz bence. Bizim eğitim hayatımızda mesela anne babalarımız bizimle bu kadar ilgilenmiyordu kaldı ki böyle bir fırsatları da yoktu.” (K14).

“Kişisel nedenler” teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretimine katkı sağlama konusunda kendilerini kişisel nedenlerden dolayı yetersiz hissetmelerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Ebeveynlerin bir kısmının kendilerini ‘Yetersiz hissettiği’(f=5) ve bu durumu; ‘Kuşak farkı’(f=5), ‘Ebeveynin sabır gösterememesi’(f=1) ve ‘Kendisini çevresiyle kıyaslaması’(f=1) durumlarının kendilerini yetersiz hissetmelerine sebep olduğunu bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Kuşak farkı’(f=5) koduna ilişkin olarak; “Oldukça az yeterlilik sağlıyorum çünkü şu anki teknoloji çok farklı ve kuşak farkı da oldukça etkili.” (K6). “Ve ayrıca bizim zamanımızdaki ders çalışma ya da derslere göre çocuğum çok farklı dersler görüyor, bu yüzden ben kendimi çocuğumun çoğu dersleri ilgili Hayat bilgisi dersinde biz kendimiz yaşadığımız için veya yaşıyor olduğumuz için bilebiliyoruz ve yönlendirebiliyoruz ancak Matematik, Fen konularında veya diğer dersler olsun yeterli hissetmiyorum.” (K18).

‘Ebeveynlerin sabır gösterememesi’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Bu konuda kendimi yeterli bulmuyorum. Çünkü onlara karşı gerekli sabrı gösteremediğimi düşünüyorum” (K12).

‘Kendisini çevresiyle kıyaslaması’(f=1) koduna ilişkin olarak; “İmkanlarım doğrultusunda kendimi yeterli hissediyorum ancak bazen benden çok daha fazlasını yapanları görünce yetersiz hissettiğim de oluyor.” (K15).

“Kısıtlı olanaklar” teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretimine katkı sağlama konusunda kendilerini kısıtlı olanaklardan dolayı yetersiz hissetmelerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Ebeveynlerin ‘Zaman yetersizliği’(f=3) ve ‘Maddi yetersizlik’(f=1) sebeplerinden kendilerini yetersiz hissettiklerini bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Zaman yetersizliği’(f=3) koduna ilişkin olarak; “Orta düzeyde diyebilirim çünkü birçok şeyle uğraştığım için zamanım yetmeyebiliyor.” (K9). “Bununla ilgili olarak kendim de çalıştığım için, yoğun çalışma şartlarının olduğu dönemlerde özellikle zaman anlamında kendi işlerimle ilgili olarak, dolayısıyla yetersiz hissettiğim zamanlar oluyor. Bununla ilgili sıkıntıda bunu yapamama nedenimde zaman kısıtlaması olduğunu düşünüyorum.” (K16). “Çocuğumun İngilizcesinin ve matematiğinin benden çok daha iyi olması, üst seviyedeki

sorularına tam cevap veremediğim için, çalıştığım için akşamları çok da verimli bir şekilde derslerine katılamadığım için kendimi çok yeterli hissetmiyorum.” (K17).

‘Maddi yetersizlik’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Çocuklarıma yeteri kadar maddi destek sağlayamasam da manevi olarak yeteri kadar destek sağlıyorum.” (K4).

‘Eğitsel nedenler’ teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretimine katkı sağlama konusunda kendilerini eğitsel nedenlerden dolayı yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. Ebeveynlerin ‘Ders içeriğinin farklı olması’(f=1) ve ‘Eğitim sisteminin sık değişmesi’(f=1) faktörlerinden dolayı sorun yaşadıkları görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Ders içeriğinin farklı olması’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Ben kendim ilkökul mezunu olduğum için, öğretim düzeyim düşük olduğu için şu anki okul seviyesine göre çok katkıda bulunduğumu düşünmüyorum. Ve ayrıca bizim zamanımızdaki ders çalışma ya da derslere göre çocuğum çok farklı dersler görüyor, bu yüzden ben kendimi çocuğumun çoğu dersleri ilgili Hayat bilgisi dersinde biz kendimiz yaşadığımız için veya yaşıyor olduğumuz için bilebiliyoruz ve yönlendirebiliyoruz ancak Matematik, Fen konularında veya diğer dersler olsun yeterli hissetmiyorum.” (K18).

‘Eğitim sisteminin sık değişmesi’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Kendimi yeterli bulmuyorum. Sistem sürekli değiştiği için biz ebeveynler de onlarla birlikte birçok şeyi yeniden öğreniyoruz, bu yüzden kendimi pek yeterli bulmuyorum.” (K11).

Katılımcıların “Çocuğunuzun eğitim-öğretim sürecinde siz hangi konularda sorun yaşadığınızı düşünüyorsunuz? Neden?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3: Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim-Öğretim Hayatında Yaşadıkları Sorunlar

Tema	f	Kod	f	Katılımcı
İletişim sorunları	10	Ebeveyn bilgi eksikliği	6	K6, K7, K9, K17, K18, K19
		Ebeveyn iş/meslek sorunları	2	K10, K16
		Veliler arası iletişim sorunu	1	K19
		Öğretmenle iletişim sorunu	1	K16
Okula uyum	7	Davranış sorunları	4	K5, K8, K15, K16
		Ayrılık kaygısı	2	K1, K8
		Okul korkusu	1	K1
Pandemi	6	Pandemi kaynaklı sorunlar	6	K12, K13, K14, K15, K18, K19
Eğitim ortamı	4	Sistem kaynaklı sorunlar	2	K11, K12
		Okulun güvenlik sorunu	2	K17, K18
Kısıtlı olanaklar	4	Zaman yetersizliği	3	K10, K12, K16
		Maddi yetersizlik	1	K4
Sosyal etkileşim	2	Akran yoksunluğu	1	K14
		Farklı kültür sorunları	1	K18

Tablo 3’te ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatında sorun yaşadıkları konulara ilişkin görüşleri “İletişim sorunları”, “Okula uyum”, “Eğitim ortamı”, “Kısıtlı olanaklar”, “Sosyal etkileşim” ile “Pandemi” olmak üzere altı tema altında toplanmıştır.

‘İletişim sorunları’ teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretim sürecinde sıkıntı yaşadığı konulardan birinin iletişim sorunları olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin önemli bir kısmının ‘Ebeveyn bilgi eksikliği’(f=6) yaşadığı, diğerlerinin ise ‘Ebeveyn iş/meslek sorunları’(f=2), ‘Veliler arası iletişim sorunu’(f=1), ‘Öğretmenle iletişim sorunu’(f=1) olmak üzere çeşitli iletişimsel sorunlarla karşılaştıklarını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Ebeveyn bilgi eksikliği’(f=6) koduna ilişkin olarak; “En sorun yaşadığım konu matematik dersi, matematik ödevlerine yardımcı olurken oldukça zorlanıyorum. Çünkü şu anki dersin konuları ile bizim zamanımızdaki konuların arasındaki fark çok fazla.” (K6). “Çocuğumun derslerine yardımcı olma konusunda zorluk yaşıyorum, bazı şeyleri bilemediğim için cevap vermekte zorlanıyorum. Özellikle İngilizce dersinde sorun yaşıyorum.” (K7). “Onların derslerine yeterince yetemiyorum. Şu anda dersler çok farklı, bizim zamanımızdaki derslere benzemiyor, zorlanıyorum.” (K9). “Ayrıca dersleriyle ilgili Türkçe de bu gibi derslerde iyiyiz ama matematik dersinde konuları biraz çok geç algılıyoruz. Bu konuda sıkıntı çekiyoruz. Onun üzerinde çok fazla durmaya çalışıyoruz.” (K18). “İngilizcede Matematikte konular ağırlaştığı için yetersiz hissediyorum kendimi, problem konularının, müfredatın ağırlaşması ve çocuğun gördüğü konular benim ilgi alanımın üstüne çıkması nedeniyle bu konularda sorun yaşıyorum.” (K19).

‘Ebeveyn iş/meslek sorunları’(f=2) koduna ilişkin olarak; “Yoğunluktan dolayı gün içinde ödevleri takip etmekte zorlanıyoruz. (K10). “Eğitim öğretim sürecinde birincisi zamanla ilgili yani çalışan anne babaların çocuklarına ayıracağı zaman sadece akşam saatleri olduğu için zamanla ilgili en büyük problemleri yaşıyorum.” (K16).

‘Veliler arası iletişim sorunu’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Oğlumun eğitimi için kitap alınması gerekiyordu bende çocuğum için almak istiyordum ancak sınıfta birkaç anne baba, aile karşı çıkarak devletin ve okulun verdiği kitaplar yetmiyor mu şeklinde düşünerek almak istemediler. Diğer velilerin sorun çıkarmasından, herkesin anlayışlı davranmamasından dolayı sorun yaşadık ve onları beklemek zorunda kaldık bu nedenle çocuklar birkaç hafta konuları işlemeye başlamada geç kaldılar geriden geldiler. Bu konu hakkında öğretmenlerle, diğer velilerle konuştuk herkes kitap almak istiyordu. Ancak sonrasında onları almak zorunda kaldılar ve kabul ettiler.” (K19).

‘Öğretmenle iletişim sorunu’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Bazı öğretmenlerle yeterince iletişime geçememe sorunu oldu. Çocuğumun şimdiki öğretmeninde öyle bir sıkıntımız yok çok memnunuz. Ama bundan önce öğretmenle iletişime geçme gibi o tip sıkıntılar yaşanmıştı.” (K16).

‘Okula uyum’ teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının okula uyum konusunda da sıkıntı yaşadıkları görülmüştür. Ebeveynlerin önemli bir kısmının çocuklarında ‘Davranış sorunları’(f=4), ‘Ayrılık kaygısı’(f=2) ve ‘Okul korkusu’(f=1) konularında sıkıntılar yaşadıklarını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Davranış sorunları’(f=4) koduna ilişkin olarak; “Çocuğumun ders çalışmasında çünkü huysuz ve inatçı bir çocuk ders çalışmak istemediğinde çalıştırmam imkânsız bir hal alıyor.” (K5). “Çocuğumu sürekli olarak yönlendirmek zorunda kalıyorum; ‘yapman gerekiyor’ gibi. Ya da ödev yaparken, ders dinlerken yanında olmamı istiyor, bunlar da beni zorluyor.” (K8). “Özel olarak kendi çocuğumdan kaynaklı şu sorunu yaşıyorum diyebileceğim pek bir şey yok fakat otorite kurmakta biraz zorluk yaşıyorum diyebilirim.” (K15). “Eğitimi ile ilgili onların hareketli olduğu dönemlerde özellikle erkek çocuğunun da ekstra bir hareket durumu ve çok enerjik olduğu için onu motive etmekte, uzun süre dikkatini toplamakta zorlanan zamanlar olabiliyor, ders çalışmaktan kaçtığı dönemler olabiliyor o dönemlerde sadece sıkıntı yaşayabiliyorum.” (K16).

‘Ayrılık kaygısı’(f=2) koduna ilişkin olarak; “... onu okulla barıştırana kadar çok uğraştık ama ayrılık kaygısını pek aşamadık henüz.” (K1). “Ya da ödev yaparken, ders dinlerken yanında olmamı istiyor, bunlar da beni zorluyor.” (K8).

‘Okul korkusu’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Tabi ki de okula ilk başladığında o dönemde okula gitmek istemiyordu okula karşı bir korkusu vardı sürekli mutsuzdu, ağlıyordu ...” (K1).

“**Pandemi**” teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim öğretim sürecine pandemi sürecinin de eklenmesi ile yaşadığı sorunlar incelenmiştir. Ebeveynlerin büyük ölçüde ‘*Pandemi kaynaklı sorunlar*’(f=6) yaşadıklarını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘**Pandemi kaynaklı sorunlar**’(f=6) koduna ilişkin olarak; “Çocuklarım eğitim konusunda gayet hevesli, istekli ve gayretliler ancak onları sıkın sistemden ve içinde bulunduğumuz pandemi döneminden kaynaklanan sorunlar var.” (K12). “Çocuklar bu süreçte okula gidip gelemedikleri için bir disiplinsizlik söz konusu ancak bu durumun haricinde biz ebeveynlerin kendi çocuklarımızdan yana yaşadığımız pek sorun yok çünkü çocuklarımız ne yapmaları gerektiğinin bilincinde ve bu doğrultuda gayrette bulunan çocuklar.” (K13). “Şu an pandemi döneminde olduğumuz için ve çocuğum 1.sınıf olduğu için okulda neler yapılır konusunda bir bilgisi yok. Okulu sadece eğitim alma yeri olarak düşünüyor, akranlarıyla etkileşim içerisinde olamıyor. Dört duvar arasında sosyal hayattan izole bir şekilde eğitim görüyorlar. Bunun yarattığı sorunlar oluyor.” (K14). “Bunun yanında içinde bulunduğumuz süreç dolayısıyla genel olarak biz ebeveynlerin çocuklar üzerinde disiplin kurmakta sıkıntı yaşadığımızı düşünüyorum.” (K15). “Okulda pandemi öncesinde de ve sonrasında da velilerin öğrenciler ile birlikte sınıfa girmesi ve çok karmakarışık bir durum olması nedeniyle sorun yaşadık.” (K18).

“**Eğitim ortamı**” teması adı altında ebeveynlerin çocukların eğitim ve öğretiminde yaşadığı sorunlardan bir diğerinin eğitim ortamından kaynaklanan sorunlar olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda bazı ebeveynlerin ‘*Sistem kaynaklı sorunlar*’(f=2) ve ‘*Okulun güvenlik sorunu*’(f=1) sebepleriyle sıkınlar yaşadıkları görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘**Sistem kaynaklı sorunlar**’(f=2) koduna ilişkin olarak; “En başta eğitim sisteminin çok ezberci olmasından ve pek çok sınava tabi tutularak yürütülmesinden şikayetçiyim. Yetenek ve becerilerine göre eğitim almadıklarını, dolayısıyla haksızlığa uğradıklarını düşünüyorum.” (K11). “Çocuklarım eğitim konusunda gayet hevesli, istekli ve gayretliler ancak onları sıkın sistemden ve içinde bulunduğumuz pandemi döneminden kaynaklanan sorunlar var.” (K12).

‘**Okulun güvenlik sorunu**’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Okulda pandemi öncesinde de ve sonrasında da velilerin öğrenciler ile birlikte sınıfa girmesi ve çok karmakarışık bir durum olması nedeniyle sorun yaşadık. Okul müdürü de buna izin vermedi ve son günlerde bu sorunu en son güvenlikle çözdüler.” (K17) İlk başta bu kırsal kesimlerdeki okullarda güvenlik pek olmuyordu ama şu anda tüm okullarda artık güvenlik bulunmasının mecburi olmasından dolayı okulda güvenlikler olmaya ve sürekli giriş çıkışlarda kontrol etmeye başladı.” (K18).

“**Kısıtlı olanaklar**” teması altında ebeveynlerin kısıtlı olanaklara sahip oldukları için çocuklarının eğitim ve öğretiminde sorun yaşadıkları görülmüştür. Ebeveynlerin özellikle ‘*Zaman yetersizliği*’(f=3) ve ‘*Maddi yetersizlik*’(f=1) sebepleriyle sorunlar yaşadıklarını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘**Zaman yetersizliği**’(f=3) koduna ilişkin olarak; “Yoğunluktan dolayı gün içinde ödevleri takip etmekte zorlanıyoruz.” (K10). “Eğitim öğretim sürecinde birincisi zamanla ilgili yani çalışan anne babaların çocuklarına ayıracağı zaman sadece akşam saatleri olduğu için zamanla ilgili en büyük problemleri yaşıyorum.” (K16).

‘**Maddi yetersizlik**’(f=1) koduna ilişkin olarak; “Okul masrafları bakımından sorun yaşıyorum çünkü eşim tek çalışıyor bu da bizi hayli zorluyor.” (K4).

“**Sosyal etkileşim**” teması adı altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim ve öğretiminde sosyal etkileşim konusunda nasıl sıkıntı çektiklerine dair görüşleri incelenmiştir. Ebeveynlerin ‘*Akran yoksunluğu*’(f=1) ve ‘*Farklı kültür sorunları*’(f=1) dolayısıyla sıkıntılar yaşadıklarını bildirdiği görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

'Akran etkileşimi yoksunluğu'(f=1) koduna ilişkin olarak; "Okulu sadece eğitim alma yeri olarak düşünüyor, akranlarıyla etkileşim içerisinde olamıyor. Dört duvar arasında sosyal hayattan izole bir şekilde eğitim görüyorlar. Bunun yarattığı sorunlar oluyor." (K14).

'Farklı kültürlerden kaynaklanan sorunlar'(f=1) koduna ilişkin olarak; "Okulda sıkıntı yaşadığımız bir diğer konu, kızım ikinci sınıftayken hem sınıfta hem okulda Suriyeli öğrenciler vardı. Çocuklara karşı çok düzensiz, terbiyesiz hareketleri oluyordu ve terbiyesiz hareketler yaptığını çocuklarda söylüyorlardı hatta o öğrencilerin bazıları okuldan uzaklaştırıldı. Bu durum okul genelinde, öğrencimin sınıfın da ve kendisinin de de çok sıkıntı yarattı." (K18).

b) Ebeveynlerin Edindikleri Deneyimlere İlişkin Görüşlerine Dair Bulgular

Katılımcıların "Size göre çocuğunuzun eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedeni nedir?" sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4: Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim-Öğretiminde Karşılaştıkları Güçlükler

Tema	f	Kod	f	Katılımcı
Çocuğun yapısı	11	Çocuğun özellikleri	4	K1, K2, K4, K10
		Dikkat dağınıklığı	3	K3, K17, K19
		Çocuğun çaba göstermemesi	2	K9, K19
		Öğrenme güçlüğü	1	K18
		Okula adapte olamama	1	K4
Eğitsel	9	Sistem sorunları	6	K7, K12, K13, K14, K15, K16
		Sınıf mevcudunun fazlalığı	2	K11, K16
		Fırsat eşitsizliği	1	K15
Sosyal etkileşim	5	Öğretmen-öğrenci ilişkisi	4	K8, K11, K16, K19
		Akran ilişkisi	1	K19
Kısıtlı olanaklar	3	Maddi yetersizlikler	2	K4, K5
		Ulaşım güçlüğü	1	K5
Süreç kaynaklı	2	Pandemi süreci	2	K5, K13

Tablo 4'te ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenlerine ilişkin görüşleri "Çocuğun yapısı", "Eğitsel", "Sosyal etkileşim", "Kısıtlı olanaklar" ile "Süreç kaynaklı", olmak üzere beş tema altında toplanmıştır.

"Çocuğun yapısı" teması altında ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenin çocuklarının kendi yapısından kaynaklandığını düşündükleri görülmüştür. Ebeveynlerin önemli bir kısmı; 'Çocuğun özellikleri' (f=4), 'Dikkat dağınıklığı' (f=3), 'Çocuğun çaba göstermemesi'(f=2), 'Öğrenme güçlüğü' (f=1) ve 'Okula adapte olamama' (f=1) gibi nedenlerle güçlük yaşadıklarını düşündüklerini bildirmişlerdir.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

'Çocuğun özellikleri' (f=4) koduna ilişkin olarak; "Çok ürkek bir çocuğum var hata yapmaktan çok korkuyor oysa bir insan hata yapa yapa doğruları öğrenir biraz daha cesur olursa düzeleceğine inanıyorum." (K1). "Benim çocuğum çok uysal, akıllı ve anlayışlı bir çocuk bugüne kadar hiçbir güçlükle karşılaşmadı veya karşılaşmışsa da çok rahat üstesinden gelmiştir ki biz fark etmedik." (K2). "Bu konunun doğrudan çocuğumun bireysel özelliklerinden kaynaklandığını düşünüyorum. Öfke ve iletişim problemi yaşıyoruz." (K10).

'Dikkat dağınıklığı' (f=3) koduna ilişkin olarak; "Güçlükler değil de sadece arada sıkılıyor ve dikkati dağılıyor her çocuk gibi ama pek uzun sürmüyor çabucak kendine geliyor." (K3). "Dikkat dağınıklığı olduğunu düşünüyorum." 8K17). "Çocuğumun karşılaştığı güçlüğü temel nedenin dikkat dağınıklığını olduğunu, ... çok çabuk bir şekilde hemen dikkatinin dağıldığını düşünüyorum." (K19).

'Çocuğun çaba göstermemesi' (f=2) koduna ilişkin olarak; "Çocuğumun gereken çabayı göstermediğini düşünüyorum." (K9). "... biraz daha çaba gösterse olacağını ancak çok çabuk bir şekilde hemen dikkatinin dağıldığını düşünüyorum." (K19).

'Öğrenme güçlüğü' (f=1) koduna ilişkin olarak; "... ilk zamanlarda birinci ve ikinci sınıfta derslerini dinlerken kendisini adapte edemiyordu, derslerini algulamada sıkıntısı oluyordu, derslerini yapmıyordu, isteksiz yapıyordu isteksiz yaptığı içinde öğrenme güçlüğü çekiyordu." (K18).

'Okula adapte olamama' (f=1) koduna ilişkin olarak: "Ve bunun yanında çocuğumun adapte olamaması okul sürecinin ona değişik gelmesinden dolayı sorunlar yaşanabiliyor." (K4).

'Eğitsel' teması altında ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenin bir takım eğitsel durumlardan kaynaklandığını düşündükleri görülmüştür. Buna göre ebeveynlerin bir kısmının 'Sistem sorunları' (f=6), 'Sınıf mevcudunun fazlalığı' (f=2) ve 'Fırsat eşitsizliği' (f=1) nedenleriyle güçlük yaşadıklarını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

'Sistem sorunları' (f=6) koduna ilişkin olarak; "Bu soruya tek bir cümleyle cevap verebilirim. Eğitim sisteminin kötülüğü... Tabii ki sistem kötülüğünden kaynaklanan çeşitli sorunlar da ortaya çıkıyor fakat en temel sebep bu." (K12). "En temel sebep eğitim sistemi." (K13). "En temel neden ezberci eğitim sistemi. Sözde sürekli değişen ama nitelik açısından iyileştirilmeyen bir eğitim sistemimiz mevcut. Çocukların yeteneklerine, ilgi ihtiyaçlarına göre değil doğru kabul edilmiş standartlara göre eğitim veriliyor. Bu da büyük bir adaletsizlik yaratıyor, bu sistemde harcanmış birçok çocuk bulunuyor." (K14). "Eğitim sistemi en temel problem. Bu sistemi düzenleyenler de devlet okulu kökenli olmuyor genelde, halkın içinden inanlar olmuyor. Özel eğitim alma şansına sahip kişiler bir yere gelebildiği için gerçek yaşamda toplumun karşılaştığı sorunların pek farkında değillermiş gibi geliyor bana." (K15). "Niteliksel şartların yetersizliğiyle, eğitimde kaynakların daha verimli kullanılmasıyla ilgili sıkıntılar yaşanabiliyor. Genel eğitim problemlerini oğlumda yaşıyor." (K16).

'Sınıf mevcudunun fazlalığı' (f=2) koduna ilişkin olarak; "Her sene sınavların sistemi, derslerin içeriği vs. değişim gösteriyor, standart bir şey yok." (K7). "Sınıfların kalabalık olması sebebiyle çocuklar öğretmenle birebir iletişime geçemiyor, sorularına rahat bir şekilde cevap bulamıyorlar. Bu sebeple akıllarında kalan pek çok soru olabiliyor. Yani güçlük yaratan en temel sebebin sınıf mevcudları olduğunu düşünüyorum." (K11). "Eğitim öğretimde karşılaştığı temel durum aslında ilk ya da hep benim oğlumun bu anlamda şansız dönemlerimiz oldu. Çok kalabalık sınıflarda eğitim görme zorluğu eğitimi etkiliyor keşke 15-20 kişilik sınıflar olsa, ancak oğlum 35-40 kişilik sınıflarda eğitim görüyor bunun eğitimine çok önemli ve negatif durumlar yarattığını düşünüyorum." (K16).

'Fırsat eşitsizliği' (f=1) koduna ilişkin olarak; "Farkında olsalar dahi hazırlanan sistem bunları göz önünde bulundurarak hazırlanmış bir sistem değil. Devlet okulu ile özel okul arasında çok fazla fark var ve herkesin özel okula gönderme imkânı yok, bu durum bizim toplumumuzda pek çok konuda olduğu gibi eğitimde de adaletsizlik yaratıyor." (K15).

'Sosyal etkileşim' teması altında ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenin onların sosyal etkileşimlerinin yetersiz olmasından kaynaklandığını düşündükleri görülmüştür. Buna göre ebeveynlerin bir kısmının 'Öğretmen-öğrenci ilişkisi' (f=4) ve 'Akran ilişkisi' (f=1) çerçevesinde güçlükler bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Öğretmen-öğrenci ilişkisi’ (f=4) koduna ilişkin olarak; “Bazen öğretmenler yetersiz kalabiliyor; öğretmenlerin öğrenciler üzerinde gerekli kontrolü sağlayamadığını düşünüyorum.” (K8). “Sınıfların kalabalık olması sebebiyle çocuklar öğretmenle birebir iletişime geçemiyor, sorularına rahat bir şekilde cevap bulamıyorlar. Bu sebeple akıllarında kalan pek çok soru olabiliyor.” (K11). “Eğitim öğretimde karşılaştığı temel durum aslında ilk ya da hep benim oğlumun bu anlamda şansız dönemlerimiz oldu. Bu güçlüklerin temel nedeni öğretmen tavrı, öğretmenlerin eğitime bakış açıları, yaklaşım biçimleri olduğunu düşünüyorum.” (K16).

‘Akran ilişkisi yetersizliği’ (f=1) koduna ilişkin olarak; “Ayrıca her şeyden çok çabuk sıkıldığını, derslerini yapmak istemediğini, bazen isteksiz davrandığını aynı zamanda her şeyi şu an bildiği için yapmak istemediğini, öğretmene karşı biraz cephe aldığını ve öğretmenin her zaman okuma sırasında oğlumun bildiği için parmak kaldırdığında ona söz vermediğini bu yüzden oğlumun öğretmenine ve diğer arkadaşlarına kızdığını, kendisini zeki görerek diğer arkadaşları bilemediğinde de arkadaşlarına kızdığını, öğretmenine kızarak hatta canlı ders sırasında kamerayı kapattığını bu yüzden öğretmenin oğlumu görmeden ders işlediğini bunlarında eğitiminde sorunlara yol açtığını düşünüyorum. Çünkü oğlum öğretmenin onun her şeyi bildiğini o yüzden onu hep en sona bıraktığını ve diğer arkadaşlarının hiçbir şey bilmediğini bu yüzden öğretmenin hep diğer arkadaşlarına söz verdiğini düşünüyor.” (K19).

‘Kısıtlı olanaklar’ teması altında ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenin kısıtlı olanaklar olduğuna ilişkin görüşleri incelenmiştir. Buna göre ebeveynlerin ‘Ailenin maddi imkanları’ (f=2) ve ‘Ulaşım sıkıntısı’ (f=1) nedeniyle çocuklarının eğitim- öğretim hayatında güçlük yaşadığını bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Maddi yetersizlikler’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “En önemli neden maddi.” (K4). “Maddi yetersizlikler çocuğun eğitiminin aksamasına sebep oluyor.” (K5).

‘Ulaşım güçlüğü’ (f=1) koduna ilişkin olarak; “Ulaşım çocuğun eğitiminin aksamasına sebep oluyor.” (K5).

‘Süreç kaynaklı’ teması altında ebeveynlere göre çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin temel nedenin ‘Pandemi süreci’ (f=2) olduğunu bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Pandemi süreci’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “Covid19 gibi durumlar çocuğun eğitiminin aksamasına sebep oluyor.” (K5). “Bunun yanında şu an içinde bulunduğumuz pandemi sürecinin getirdiği disiplinsizlik var.” (K13).

Katılımcıların “Çocuğunuzun eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsanız, neyi farklı yapardınız? Neden?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 5’te özetlenmiştir.

Tablo 5: Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim-Öğretimine İlişkin Deneyimleri

Tema	f	Kod	f	Katılımcı
Eğitim ortamı	17	Okul değişikliği	7	K1, K3, K6, K11, K15, K18, K19
		Daha iyi eğitim	6	K3, K5, K6, K17, K18, K19
		İlgili öğretmen	2	K1, K9
		Ekstra dil eğitimi	2	K12, K13
Süreç	4	Sağlıklı süreç	3	K2, K14, K17
		Pandemi	1	K4
Sosyal etkileşim	2	Sosyal eğitim ortamı	2	K11, K15
Tutum	2	Ebeveyn tutumu	2	K8, K10

Tablo 5’te ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar farklı yapacakları durumlara ve nedenlerine ilişkin görüşleri “Eğitim ortamı”, “Süreç”, “Sosyal etkileşim”, “Tutum” ve “Danışmanlık” olmak üzere beş tema altında toplanmıştır.

“**Eğitim ortamı**” teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar eğitim ortamıyla ilgili çeşitli farklılıklar yapmak istedikleri görülmüştür. Buna göre ebeveynlerin önemli bir kısmının ‘Okul değişikliği’ (f=7), ‘Daha iyi eğitim’ (f=6) gibi konularına vurgu yaptıkları, bir kısmının ise ‘İlgili öğretmen’ (f=2) ve ‘Ekstra dil eğitimi’ (f=2) konularında değişiklik yapmak istediklerini bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘**Okul değişikliği**’ (f=7) koduna ilişkin olarak; “*Şu anki okuldan başka bir okula gönderirdim çünkü bu okuldaki öğretmenler çocuklarla iyi ilgilenmiyor, çocukların üzerinde durmuyorlar ama maalesef bu okula da mecburuz diğer okular bize uzak ulaşım sıkıntısı olmasa tek bir saniye düşünmezdim hemen kaydını alırdım.*” (K1). “*İmkanlarım olsaydı onları özel okullara göndermek isterdim çok daha iyi eğitim almaları için çok daha donanımlı olmaları için.*” (K3). “*Okulunu farklı seçmek isterdim, özellikle çok daha nitelikli bir okula gitmesini isterdim.*” (K6). “*Okulların kalite düzeyinin eşit olmayışı beni en çok rahatsız eden noktaydı. Eğer elimde olsaydı en başta bunu farklı yapmak isterdim. Çünkü çok yetenekli olup imkânı olmayan pek çok çocuk bu sistemde harcanıyor. Çocuğumun sosyal faaliyetleri daha fazla olan bir okulda okumasını isterdim.*” (K11). “*Çocuğumu okula göndermeden önce okulları ve öğretmenleri daha çok araştırırdım. Farklı bir okula göndermek isterdim. Okulları araştırırken de sadece “Dersleri nasıl veriyor, akademik başarısına ne ölçüde katkı sağları” değil sosyal açıdan çocuğuma neler sunabileceğini de göz önünde bulundururdum.*” (K15). “*Kolejde birebir öğrenci ile ilgilendiklerinden dolayı verilen eğitimin devlet okuluna göre daha farklı olduğunu düşündüğüm için maddi yönden durumum iyi olsaydı eğitim hayatını kolej gibi bir yerde planlamak ve çocuğumu kolejde okutmak isterdim.*” (K18). “*Baştan planlamış olsaydık ve eğer durumumuz iyi olsaydı koleje gönderecektik. Özel okula göndermeyi baştan planlamıştık, düşünmüştük. Çünkü oğlum okula girmeden okumaya başladı, şu anda aşırı derecede çok iyi olduğunu ve eğitimi açısından devlet okullarına göre özel okulda verilen eğitimin daha farklı olduğunu düşünüyorum.*” (K19).

‘**Daha iyi eğitim**’ (f=6) koduna ilişkin olarak; “*İmkanlarım olsaydı onları özel okullara göndermek isterdim çok daha iyi eğitim almaları için çok daha donanımlı olmaları için.*” (K3). “*Onun için daha iyi bir eğitim planlaması yapmak isterdim iyi bir eğitim alması için.*” (K5). “*Okulunu farklı seçmek isterdim, özellikle çok daha nitelikli bir okula gitmesini isterdim.*” (K6). “*Kolejde birebir öğrenci ile ilgilendiklerinden dolayı verilen eğitimin devlet okuluna göre daha farklı olduğunu düşündüğüm için maddi yönden durumum iyi olsaydı eğitim hayatını kolej gibi bir yerde planlamak ve çocuğumu kolejde okutmak isterdim.*” (K18). “*Baştan planlamış olsaydık ve eğer durumumuz iyi olsaydı koleje gönderecektik. Özel okula göndermeyi baştan planlamıştık, düşünmüştük. Çünkü oğlum okula girmeden okumaya başladı, şu anda aşırı derecede çok iyi olduğunu ve eğitimi açısından devlet okullarına göre özel okulda verilen eğitimin daha farklı olduğunu düşünüyorum.*” (K19).

‘**İlgili öğretmen**’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “*Şu anki okuldan başka bir okula gönderirdim çünkü bu okuldaki öğretmenler çocuklarla iyi ilgilenmiyor, çocukların üzerinde durmuyorlar ama maalesef bu okula da mecburuz diğer okular bize uzak ulaşım sıkıntısı olmasa tek bir saniye düşünmezdim hemen kaydını alırdım.*” (K1). “*Öğretmenin daha disiplinli, kontrollü bir öğretmen olmasına dikkat ederdim. Çünkü şu anki öğretmeni çok rahat dolayısıyla çocuğum da bundan etkileniyor ve gereken özeni göstermiyor.*” (K9).

‘**Ekstra dil eğitimi**’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “*Ancak farklı bir şey yapacak olsam dil eğitimine ağırlık vermek ve verilen eğitimi daha nitelikli hale getirmek isterdim. Yaşadığımız*

şehir büyük bir şehir fakat bizim bulunduğumuz ilçe merkeze biraz uzak olduğu için bunun da avantajını yaşadığımızı düşünüyorum.” (K12). “Türkiye’deki devlet okullarında en büyük sıkıntılardan biri dil eğitimi. Bu konuda farklılık yapmak isterdim. İmkanları genişletmek isterdim.” (K13).

“Süreç” teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar farklılık yapmak istedikleri diğer konular ve nedenleri hakkında bilgi verdikleri görülmüştür. Buna göre bazı ebeveynlerin bu doğrultudaki görüşleri; ‘Sağlıklı süreç’ (f=3) ve ‘Pandemi’ (f=1) kodları altında toplanmıştır.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Sağlıklı süreç’ (f=3) koduna ilişkin olarak; “Düşünüyorum da şu an her şey çok iyi gidiyor okulunda gayet başarılı hiçbir problemde yaşamadık. Tüm yaptıklarımızda olması gerektiği gibi yani farklı bir şey yapmazdım.” (K2). “Farklı yapacağım pek bir şey olmazdı. Okulumuzdan da öğretmenimizden de memnunuz fakat bu dönemdeki tek sıkıntımız virüs sebebiyle uzaktan eğitimle bu sürece devam etmeleri, bu durumun da bir an önce geçeceğini umuyorum.” (K14). “İki çocuğumda planladığım gibi gidiyor şu an zaten o yüzden farklı bir şey yapmazdım aynen böyle devam ederdim.” (K17).

‘Pandemi’ (f=1) koduna ilişkin olarak; “Covid19 sürecinde çocuklarımın eğitim konusunda yaşadığı yetersizlikler. İnternet erişiminin kısıtlı olması derslerinden geri kalmaları gibi durumların farklı olmasını isterdim.” (K4).

“Sosyal etkileşim” teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar çocukları için daha fazla sosyal etkileşim sağlamak istedikleri görülmüştür. Buna göre bazı ebeveynlerin bu bağlamda daha ‘Sosyal eğitim ortamı’ (f=2) istediklerini bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Sosyal eğitim ortamı’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “Okulların kalite düzeyinin eşit olmayışı beni en çok rahatsız eden noktaydı. Eğer elimde olsaydı en başta bunu farklı yapmak isterdim. Çünkü çok yetenekli olup imkânı olmayan pek çok çocuk bu sistemde harcıyor. Çocuğumun sosyal faaliyetleri daha fazla olan bir okulda okumasını isterdim.” (K11). “Çocuğumu okula göndermeden önce okulları ve öğretmenleri daha çok araştırdım. Farklı bir okula göndermek isterdim. Okulları araştırırken de sadece “Dersleri nasıl veriyor, akademik başarısına ne ölçüde katkı sağları” değil sosyal açıdan çocuğuma neler sunabileceğini de göz önünde bulundururdum.” (K15).

“Tutum” teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar onlara karşı olan tutumlarını daha iyi hale getirmek için tutumları konusunda farklılık yapmak istedikleri görülmüştür. Buna göre bazı ebeveynlerin bu doğrultudaki görüşleri ‘Ebeveyn tutumu’ (f=2) kodu altında özetlenmiştir.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur;

‘Ebeveyn tutumu’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “Çocuğumun üzerinde aşırı disiplinli, birazda baskıcı bir tutum sergilediğimin farkına vardım, bunu en aza indirdim. Şu anda da tecrübeli olduğum için çocuğumu zorlamaya, baskıya maruz bırakmazdım.” (K8). “Daha kontrollü davranmak isterdim. Öğrenme aşamalarında gerekenden fazla destek sağlayarak öğrendiklerini daha düzgün uygulamaya dökmesi için çabalardım.” (K10).

“Danışmanlık” teması altında ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim hayatını baştan planlayacak olsalar onların eğitim ve öğretimi konusunda danışmanlık hizmeti almak istediklerini bildirdikleri görülmüştür. Buna göre bazı ebeveynler ‘Uzman yardımı’ (f=2) almayı düşünme yönünde görüş bildirmiştir.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Uzman yardımı’ (f=2) koduna ilişkin olarak; “Öğrenmeye destek olması için ilgili uzmanlardan danışmanlık almayı düşünürdüm.” (K10). “Bunun dışında öğrenme güçlüğü ve algılama problemi konusunda bir çocuk psikoloğu vb. bir yerden yardım alabilirdik. Ancak biz

öyle bir şey yapmadık. Genellikle okuldan ve öğretmeninden yardım alarak çözmeye çalıştık.” (K18).

c) Ebeveynlerin Katılımlarına İlişkin Görüşlerine Dair Bulgular

Katılımcıların “Çocuğunuzun eğitim-öğretimi için gereğinden fazla çaba sarf ettiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 6’da özetlenmiştir.

Tablo 6: Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim-Öğretimine Katılım Durumları

Kod	f	Katılımcı
Hayır	11	K1, K4, K5, K9, K10, K11, K14, K15, K16, K17, K18
Evet	9	K2, K3, K6, K7, K8, K12, K13, K17, K19

Tablo 6’da ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretimi için gereğinden fazla çaba sarf edip etmedikleri hakkında düşüncelerine ilişkin görüşleri, cevaplarına uygun olarak; ‘Evet’ ve ‘Hayır’ kodları altında toplanmıştır.

Ebeveynlerin çoğunun gereğinden fazla çaba sarf etmediklerini (‘Hayır’ f=11), yine önemli bir kısmının ise gereğinden fazla çaba sarf ettiklerini (‘Evet’ f=9) ifade ettikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Hayır’ (f=7) koduna ilişkin olarak; “Yok gayet yeterli seviyede yapıyorum bazı şeyleri tamamen ona bırakıyorum ki kolaya alışmasın gereğinden fazla şeyler yaparsam bu çocuk şımarır ve okumaz. Böyle bir şeyinde olmasını asla istemiyorum.” (K1). “Gereğinden fazla değil de elimden geldiğince yapmaya çalıştım. Maddi sorunlar yaşadığımız için birçok imkân sağlayamadık ama hiç geride kalmadık sonuçta onlar geleceğimiz.” (K4). “Hayır. Çünkü gerekli olanaklar ve şartlar olmadığı için gerekli eğitim sağlamada da sorun yaşıyoruz.” (K5). “Hayır, düşünmüyorum.” (K11). “Hayır, gerektiğinde destek sağladığımı düşünüyorum ve elimden geleni yapmaya çalışıyorum.” (K14). “Gereğinden fazla şey yaptığımı ve bunun çoğul olduğunu da düşünmüyorum. Keşke daha fazla yapabilsen hatta mümkün olduğunca zamanım el verse de daha fazla katkı sağlayabilsem.” (K16). “Gereğinden çok fazla bir şey yaptığımı düşünmüyorum. Elimden geleni yaptığımı ama mutlaka bir eksiğim olduğunu da düşünüyorum. Çünkü bir özel yerde veya bir kolej de çocuğumu okutamıyorum. İllaki bir devlet okulunda okutabiliyorum.” (K18).

‘Evet’ (f=8) koduna ilişkin olarak; “Benim okuduğum zamanlarda ve bugünü karşılaştırsak bence evet hemen her şeyine koşuyoruz hiçbir eksiği ve ihtiyacı yok, çok da ilgiyle yaklaşıyoruz.” (K2). “Elbette. Ben ona bir babadan çok bir arkadaş oldum eğitimi boyunca her alanda yardımcı ve destek oldum hiç yalnız bırakmadım.” (K3). “İstedikleri şeyler için ya da eğitiminde ihtiyaçları için elimizden gelenin fazlasını yapıyoruz. Örnek vermek gerekirse pandemi sürecinde uzaktan eğitime geçildi bu süreçte bütçemiz olamamasına rağmen bilgisayar alma gereği duyduk. Her zaman içinde ihtiyaçlarını gereğinden fazla yerine getirmeye çalışıyoruz. Özellikle arkadaşları içerisinde geride kalmaması için çok destek oluyoruz.” (K6). “Evet düşünüyorum. Gerekli kontrolü, düzeni, disiplini sağlamak konusunda özellikle elimden geleni yapıyorum.” (K8). “Elimden gelenin fazlasını yapmaya çalışıyorum. Kendi hayatımı ikinci planda tutup tüm önceliklerimi çocuklarıma ve eğitimlerine veriyorum.” (K12). “Evet. Ebeveynleri olarak tek uğraşımız onların bu sürecini en verimli şekilde geçirmelerini sağlamak. Hatta o kadar çok şey yapıyorum ki mesleğimi ikinci işim olarak görüyorum.” (K13). “Evet düşünüyorum ve gereğinden fazla şey yapıyorum. Örneğin ona okuması için kitap alıyorum, onunla daha fazla zaman geçiriyorum, okuma yaptırıyorum, kitap okutuyorum, onunla ilgileniyorum, hadi oğlum ödevlerini yapayım, ödevlerini birlikte yapalım diyorum.” (K19).

Katılımcıların “Çocuğunuzla eğitim-öğretim hayatı hakkında ne sıklıkla konuşuyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 7’de özetlenmiştir.

Tablo 7: Ebeveynlerin Eğitim-Öğretimleri Konusunda Çocuklarıyla İletişim Durumu

Kod	f	Katılımcı
Sık sık	11	K4, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K15, K16, K17
Her zaman	3	K1, K2, K5
Bazen	3	K3, K14, K19
Nadiren	3	K6, K17, K18

Tablo 7’de ebeveynlerin çocuklarıyla eğitim-öğretim hayatı hakkında ne sıklıkla konuştukları hakkındaki düşünceleri ‘Sık sık’, ‘Her zaman’, ‘Bazen’ ve ‘Nadiren’ olmak üzere dört kod altında toplanmıştır.

Ebeveynlerin çoğunun çocuklarıyla ‘Sık sık’ (f=11), diğerlerinin ise ‘Her zaman’ (f=3), ‘Bazen’ (f= 3) ve ‘Nadiren’ (f=3) konuştuğunu bildirdikleri görülmüştür.

Bu konuda katılımcı görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

‘Sık sık’ (f=11) koduna ilişkin olarak; “Her okuldan dönüşlerinde neler yaptıklarını sorarım bol bol kitap okumalarını ve eğitimle iç içe olmalarını söylerim.” (K4). “Özellikle ders çalışırken, sürekli olarak konuşuyoruz.” (K7). “Sık sık bu konuda uyarılarda, yönlendirmelerde bulunuyorum.” (K8). “Sık sık konuşuyoruz, anlatıyorum.” (K9). “Her gün bu konuyu tartışıyoruz. Özellikle de ödev ve ders başındayken konuşuyoruz.” (K10). “Sık sık konuşuyoruz. Ona eğitimin önemini ve bu yoldaki desteğimizi sık sık hatırlatmaya çalışıyorum.” (K11). “Çok sık konuşuyoruz. Özellikle bu dönemde olağanüstü bir hal içinde olduğumuz için hem onların kendilerine yetebilmeleri hem de biz ebeveynlerin onlara yetebilmesi adına neler yapmamız gerektiğini ve birbirimizden beklentilerimizi sık sık tartışıyoruz.” (K12). “Çok sık konuşuyoruz. Bütün yaşamımız bunun üzerine kurulu desem yeridir. “Dersin başladı” ile başlayıp “Ödevin var, şunu yapmalısın, tamamlaman gereken etkinlikler var” şeklinde sürüp gidiyor konuşmalarımız. Aslında çocuk açısından bakınca bunaltıcı ancak bu süreçte yapmamız gerekenin bu olduğunu düşünüyorum.” (K13). “Sık sık. Bir şeyleri fark etmesini sağlamak adına, birbirimizden beklentilerimizi öğrenmek ve yapılması gerekenleri belirlemek adına hemen hemen her gün konuşuyoruz.” (K15). “Çok sık, bu dönemde ise her gün konuşuyorum. Canlı derslere katılıyor, canlı derslere ve aynı ortamlara ister istemez bizde eşlik etme durumundayız. Çünkü başka bir oda da ben canlı ders veriyorum. Başka bir oda da baba ve abi, bu nedenle dört kişi dört ayrı yerde canlı ders içinde oluyoruz. Canlı ders sonunda ne yaptınız, şimdi neredesiniz, bu konuda ne yaptınız ne yapabiliriz, dersini yapalım şeklinde her gün muhakkak eğitimle ilgili konuşuyoruz.” (K16).

‘Her zaman’ (f=3) koduna ilişkin olarak; “Galiba 7/24 bazen sıkboğaz ettiğimi düşünüyorum ama elimde değil ben de onun iyiliğini düşünüyorum.” (K1). “Hayatımız tamamen ona dönük olduğu için çok konuşuyoruz ona gelecekle ilgili hayaller kurmasına yardımcı oluyoruz bu hayaller doğrultusunda ona neler yapacağını anlatıyoruz. Onu daha istekli hale getiriyoruz.” (K2). “Hayatımızın her anında konuşuyoruz çünkü eğitimin onun için ne kadar önemli olduğunu anlaması gerekiyor.” (K5).

‘Bazen’ (f= 3) koduna ilişkin olarak; “İyi pek sıkmadan onu şimdiden korkutmak istemiyorum ama geleceğini çok merak ediyorum onun için en iyisini hazırlamaya çalışıyorum.” (K3). “İhtiyaç duyduğu her an konuşuyoruz. Sürekli bu konu hakkında konuşup onu bunaltmak da istemiyorum fakat ihtiyaç duyduğunu hissettiğim veya bizzat kendi gelip belirttiği noktalarda eğitim öğretim hayatı ve geleceği hakkında konuşuyoruz. Ayrıca bunu çocuğumu sıkarak değil onu motive edecek şekilde yapmaya çalışıyorum.” (K14). “İki

çocuğumla da haftada bir konuşuyoruz. Oğlum derslerine iyi çalış, okursan şöyle olursun, okursan böyle olursun şeklinde konuşuyorum. Ne olmak istediği hakkında konuşuyoruz ne olmak istediğini soruyorum.” (K19).

‘**Nadiren**’ (f=3) koduna ilişkin olarak; “Daha küçük olduğu için konuştuğumuz tek konu ne olmak istediğiyle ilgili konular; bu da oldukça değişkenlik gösteriyor.” (K6). “Genelde ayda bir defa, iki defa veya iki ayda bir defa konuşuyoruz. Oğlum büyüdüğünde ne olacaksın, hangi okulu okuyacaksın, ben askeri liseye gitmeni tercih ederim veya sen hangi okulu okumak istersin o civarda konuşuyoruz. Ayrıca derslerine daha iyi çalışması gerektiğini, derslerine daha iyi çalışırsa ilerdeki öğretiminde ortaokul veya lise hayatında daha çok başarılı olabileceğini veya daha kolay başarılı olabileceğini, okuyabileceği veya okuması gerektiği okullar hakkında bilgimin yettiği kadarıyla bilgi vermeye çalışıyorum. Benim okumasını istediğim okulları tavsiye ediyorum, onun varsa onun okumasını istediği okulları konusunda ondan bilgi alıyorum, onunda fikrini alıyorum.” (K17). “Genellikle bir haftada, on gün, on beş günde bir konuşuyoruz.” (K18).

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada ebeveynlerin çocuklarının eğitiminde hangi konularda sorun yaşadıkları ve bu süreçteki deneyimlerine ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Ebeveynlerin çocuklarının dersleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olamamalarından kaynaklanan sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bunun yanında, pandemi kaynaklı sorunlar, çocuklarının davranışlarından kaynaklan sorunlar yaşadıkları ve çocuklarına yeterli zamanı ayıramadıkları anlaşılmıştır. Ebeveynlerin özellikle Matematik ve İngilizce derslerinde bilgi konusunda eksiklikleri olduğu ve çocuklarına bu dersler açısından katkı sağlamakta güçlük çektikleri görülmüştür. Kurt ve Gür’ün (2011) çalışmalarında ebeveynlerin çocuklarının eğitiminde zorlandığı dersler arasında ilk olarak Matematik, sonrasında Yabancı dil ve Türkçe dersleri yer almaktadır. Van Voorhis (2011) ev ödevlerinin yapımında aile desteğinin matematik dersindeki başarıya etkisini araştırmış bu bağlamda aile desteğinin çocuğun matematik dersine karşı bakışına ve matematik başarısına olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir. Sarı ve Nayır’ın (2020) yapmış oldukları çalışmada pandemi döneminin yarattığı sorunları incelemiş; bu bağlamda öğrenme-öğretme süreciyle ilgili sorunların, paydaşlardan kaynaklanan sorunların, teknolojik sorunların, sağlık sorunlarının ve diğer faktörlerin aileleri ve bunun sonucunda da çocukları büyük ölçüde olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Bu durum, benzer şekilde ebeveynlerin yoğun iş temposu ve diğer meşguliyetlerinden ötürü çocukların eğitim öğretim sürecine yeterince katkı sağlayamadıklarını (England, 2005; Günay Bilaloğlu & Aktaş Arnas, 2019; Hornby & Lafaele, 2011; Sheldon, 2007) ortaya koyan çalışmalarla örtüşmektedir.

Ebeveynler çocuklarının eğitim-öğretiminde karşılaştığı güçlüklerin; çocuklarının yapısından, öğrenme ve çalışma alışkanlıklarından, eğitim sistemindeki sorunlardan, öğretmen-öğrenci iletişiminden, ebeveynlerin kendi imkânlarının yetersiz olmasından ve pandemi sürecinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Gültekin ve Kılıç (2014) ebeveynlere göre çocuklarının çok fazla televizyon seyretmesi ve bilgisayar oynaması, bazı derslerde özellikle zorluk yaşamaları, oyun ve çalışma saatlerinin ayarlayamaması, sınav ve ders kaygısı yaşaması, ders çalışmaya istekli olmaması, çalışma saatlerini planlayamaması, etkili ders çalışma yöntemlerini bilmemesi, kitap okumaması, ödevlerini yaparken sıkılması ve yetiştirememesi, proje ve performans ödevlerini istenilen düzeyde ve zamanında yapamaması, ders çalışırken dikkatini toplayamaması, eğitimle ilgili önerilere itiraz etmesi gibi nedenlerden kaynaklandığı sonucuna ulaşmıştır. Sarp (1995) tarafından yapılan başka bir araştırma da ise farklı olarak bu soruya ilişkin öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuş ve çocukların çekingen ve içe kapanık olması, anneden ayrılma kaygısı yaşaması, ilgisiz ve çok hareketli olması, çalma

davranışı göstermesi gibi nedenler olduğu görülmüştür. İnci Kuzu'nun (2020) pandemi süreci ile ilgili çalışmasında da ebeveyn görüşlerine göre çocukların bu süreçten olumsuz etkilendiği, aşırı yapışma ve konsantrasyon bozukluğu yaşadığı, yapacaklarını yapmada zorluk yaşadığı saptanmıştır. Bu sonuçlar ebeveynlerin çocuklarının eğitim sürecine katılımında sorun olarak; iletişim engelini (Wherry, 2009), öğretmenin takındığı tutumu (Nakamura, 2000), okul idaresi ve öğretmenlerin velilerle yetersiz iletişim kurmasını (Balkar, 2009) ortaya koyan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Aktaş Arnas (2017) ve Gökçe (2000) ebeveyn desteğinin sağlanmasının eğitim-öğretim sürecine aile katılımını artırmak için gerekli olduğunu ve bunun için aile ile okul arasında etkili ve karşılıklı iletişim kanallarının açık olmasının zorunlu olduğunu vurgulamıştır.

Ebeveynler çocuklarının eğitim-öğretimine yeterince katkıda bulduklarını belirtmişlerdir. Bu anlamda çocuklarına kitap okuduklarını, onlara vakit ayırdıklarını, ilgilendiklerini, ödevlerine yardımcı olduklarını, özel okula gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan bazı ebeveynler ise, maddi yetersizlik ve zaman sorunundan dolayı gereğinden fazla destek olamadıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Şad ve Gürbüzürk'ün (2013) yaptığı araştırmada ebeveynlerin sosyoekonomik düzeylerinin, çocuklarının eğitimi ile ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılımını ve ev ortamını daha elverişli hale getirilmesini sağlama gibi durumları olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır ve bu bulguları destekler niteliktedir.

Sonuç olarak ebeveynler, çocuklarının eğitim-öğretimi konusunda karşılaştıkları güçlüklerin ve sorunların çocuklarının kendi yapısından, sosyal etkileşimlerinin yetersiz olmasından, eğitsel açıdan sorun yaşamasından ve kısıtlı olanakların olmasından kaynaklandığı görüşündedirler. Ebeveynlerin en fazla sorun yaşadığı konu ise özellikle belirli derslerde bilgi eksikliği yaşamaları ve bunun sonucunda çocuklarına gereken desteği sağlayamamalarıdır. Bunu ise pandemi sürecinin yarattığı sorunlar takip etmektedir. Ebeveynler çocuklarına okul ortamını sağlayamadıkları gibi çoğu zaman çocukları üzerinde gereken disiplini kuramadıklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarının davranışlarından kaynaklanan sorunlarla baş etmede sıkıntı yaşadıkları, bunun da eğitimlerine yansımaları olduğunu belirttikleri görülmüştür.

Öneriler

Çocuklarının eğitsel süreçlerinde ebeveynlerin karşılaştığı sorunları konu alan bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak daha detaylı nedensel araştırmalar yapılabilir. Ebeveynlerin karşılaştıkları sorunların nedenleri, çocuklarının karşılaştığı güçlüklerin nedenleri ve farklılık yapmak istedikleri durumların nedenlerine ilişkin farklı katılımcı grupları ile araştırmalar yapılabilir. Hem bu araştırmanın sonuçları hem de buna benzer yapılacak olan araştırmaların sonuçları ilköğretim düzeyinde eğitim gören öğrencileri ve onların ebeveynlerin daha iyi anlaşılmasına ve böylece onlara destek sağlama, çözüm sunma ve rehberlik ve danışmanlık hizmetlerine yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Aktaş Arnas, Y. (Eds.) (2017). *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Arabacı, N. & Aksoy, A. (2005). Okul öncesi eğitime katılım programının annelerin bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (29), 18-26.
- Arıkan, S. (2007). İlköğretim okullarında çocukları olan ana babaların eğitim gereksinimlerinin saptanması ve okulların bu gereksinimleri karşılamadaki mevcut durumu. (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Halk Eğitim Bilim Dalı, İstanbul.
- Aslanargun, E. (2007). Okul aile iş birliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 119-135.
- Ataklı, A. (1999). Toplumsal kalkınma açısından ilköğretimde çocuğu olan ailelerin eğitim gereksinimleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18 (18), 245-255.
- Balkar, B. (2009). Okul-aile işbirliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (36), 105-123.
- Barnard, M. W. (2004). Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Children and Youth Services Review*, 26, 39-62.
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (27 Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- England, R. L. (2005). Learning the ABC's: Family involvement in kindergarden literacy. Unpublished doctoral dissertation, University of North Florida.
- Epstein, J.L. (1995). School, family and community partnership: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappa*, 76 (9), 705-707.
- Fantuzzo, J. Tighe, E. & Childs, S. (2000). Family involvement questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 367-370.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (7), 204-209.
- Gültekin, M. & Kılıç, Z. (2014). İlköğretimde çocuğu olan ailelerin çocuklarının eğitim ve öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve eğitim gereksinimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 182 (182), 85-112.
- Günay Bilaloğlu, R. & Aktaş Arnas, Y. (2019). Okul öncesi eğitimde aile katılımı engelleri ve süreçte karşılaşılan sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 804-823. doi: 10.16986/HUJE.2018043536
- Gür, S. B. & Kurt, T. (2011). Türkiye'de ailelerin eğitim ihtiyaçları. Aile Toplum. *Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 7, 33-62.
- Hornby, G. & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 63(1), 37-52. doi: 10.1080/00131911.2010.488049

- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 Pandemisi sürecinde uygulanan ilköğretim uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye’de ve Dünya’da Eğitim*, 49 (1), 505-527. doi: 0.37669/milliegitim.720556
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Kleemans, T., Peeters, M., Segers, E. & Verhoeven, L. (2012). Child and home predictors of early numeracy skills in kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 27,471-477.
- Kurtuldu, B.S. (2010). Okul öncesi eğitiminde okul aile ilişkilerinde yaşanan sorunların öğretmen ve veli görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Nakamura, R. M. (2000). *Healthy classroom management: Motivation, communication, and discipline*. Wadsworth Thomson Pub. Canada.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sarı, T. & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975.
- Sarp, N. (1995). Öğretmenlerin ilköğretilere başlayan çocuklarda gözledikleri sorunlar ve bu sorunlara yaklaşımları. *Kriz Dergisi*, 3(1), 129- 132.
- Sheldon, S.B. (2007). Improving student attendance with school, family, and community partnerships. *The Journal of Educational Research*, 100 (5), 267-275. doi: 10.3200/JOER.100.5.267-275
- Şad, S. N. & Gürbüzürk, O. (2013). İlköğretim birinci kademe öğrenci velilerinin çocuklarının eğitimine katılım düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 993, 1011.
- Şahin, T. F. & Ünver, N. (2005). Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (1), 23-30
- Vogt, W. P., Gardner, D. C., & Haefele, L. M. (2012). *When To Use What Research Design*. New York: Guilford Press.
- Voorhis, F. L. V. (2011). Costs and Benefits of Family Involvement in Homework. *Journal of Advanced Academics*, 22(2), 220–249. doi: 10.1177/1932202X1102200203
- Wherry, J.H. 2009. Shattering barriers to parent involvement. *Principal*, 88(5):7
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.